

Liebladet

Nr20 Mars 2018

Slätterfibbla

Slätterfibbla *Hypochaeris maculata* är en perenn ört med stora gula blomkorgar på en styv och hög bladlös stjälk utan eller med få grenar.

Blomkorgarna är 4 till 5 cm breda och stjälken kan i extrema fall bli närmare en meter hög. De stora mörkgröna bladen sitter i en bladrosett tätt tryckt mot marken. Bladen skiljer sig från andra fibblors blad genom sin hårighet och sin oftast röda mittnerv. Ofta har de även röda fläckar. Det vetenskapliga artnamnet *maculata* kommer från latinets *macula*, som betyder fläck.

Fläckarna har också gett arten sitt namn på flera andra språk. På engelska heter den *Spotted Cat's ear*, på norska *Flekkgrisøyre* och på tyska *Geflecktes Ferkelkraut*. Det svenska namnet syftar på att den blommar i juli-augusti när det börjar bli dags för slåtter.

Ekologi

Slätterfibbla växer i torra till friska, ogödslade ängs- och betesmarker och i glesa, gärna betade, skogar. Den kan även finnas i vägkanter, kraftledningsgator och på hyggen. Arten är kalkgynnad, men inte kalkberoende.

Troligen var det ursprungligen en skogsväxt som gynnades av slåtter och bete och kanske även av brand. Den har som många andra växter med en bladrosett tätt mot marken en konkurrensfördel vid slåtter jämfört med växter som har en större del av sin massa ovanför liens snitt. Den gynnas även av bete, men om trampet blir intensivt kan det skada bladen.

Hot

Slätterfibbla missgynnas av upphörd hävd och igenväxning. För tidig slåtter, innan fröna har hunnit mogna, missgynnar den också. Även gödsling eller annan näringstillförsel har en negativ påverkan.

På den senaste s.k. Rödlistan med hotade arter som kom 2015 är slätterfibbla klassad som sårbar (VU).

Åtgärder

Den viktigaste åtgärden för att gynna slätterfibbla är fortsatt, eller återupptagen, slåtter eller bete på ogödslade marker. Vägkantsslåtter i trakter där det finns slätterfibbla kan också öka dess chanser att finnas kvar.

Glöm inte att söka utbetalning!

Ansökan om utbetalning av miljöersättning ska, liksom ansökan om nya eller utökade åtaganden, i år göras

senast den 12 april

Så här mycket pengar kan du få för ängsskötsel från 2018:

Slätteräng med särskild skötsel	5 500 kr/ha (höjt från 4 500 kr)
Komplement lieslåtter	7 000 kr/ha
Komplement höhantering	1 700 kr/ha
Komplement efterbete	700 kr/ha
Komplement bränning	800 kr/ha

Liebladet ges ut av Länsstyrelsen i Dalarnas län inom projektet Ett rikt odlingslandskap.

Foto där inte annat anges: Märta Ohlsson.

Prenumeration är gratis. Tipsa gärna andra som du tror är intresserade!

OBS! Meddela om du vill ha bladet per e-post istället för en tryckt tidning, eller om du inte vill ha fler nummer.

Redaktör: Märta Ohlsson, tfn 010-225 02 58, e-post marta.ohlsson@lansstyrelsen.se

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Slö lie? - Ta hjälp av Olle för att lära dig slipa

Ta chansen du också att få gratis rådgivning med praktisk handledning i lieslipning av Odens Olle Eriksson i Dala-Floda.

Olle är en av de tre som utsågs till Årets ängsbrukare i Dalarna 2016. Liebladet ställde några frågor till Olle.

Hur lärde du dig att slå med lie och slipa den?

Den som lärde mig först var Farfar, när jag var liten, ca 7 år. Sen har min kusin Lennart Hindriks lärt mig mera och friskat upp minnet i vuxen ålder. Han har varit som en mentor för mig och är väldigt kunnig. Varje sommar slår vi vår slåtteräng i Risåsa fåbod tillsammans med Lennarts son Per. Slipningen har också Lennart lärt mig men även min egen envishet och tålamod har gjort att jag genom åren fått in en bra teknik. Man måste också bygga upp erfarenhet och få en känsla för varje lie är unik och stålet kan vara lite lynnigt.

Hur går det till- vad får man lära sig? Hur lång tid brukar det ta?

Först berättar jag om historiken kring en lie och dess funktion. Sen berättar jag om jordläggning av lien, vilket är att du måste ha rätt vinkeln på lien från orv till grässtrå. Dvs att du skär på rätt sätt. Därefter brukar jag berätta om olika slipstenar och varför jag har just den jag har. Hur man slipar eggens vinkel och hur man kan bryna lien efter ett tags användning går vi också igenom. Målet är att lära sig förstå hantverket bakom slipning. Sen visar jag hur man gör och därefter får deltagaren själv prova på att slipa. Vi brukar hålla på ett par timmar tills deltagaren är nöjd.

Tar du emot folk både på vardagar och helger?

Ja, vi brukar bestämma tid tillsammans och jag är flexibel.

Varför ställer du upp som handledare i lieslipning?

För att jag tycker det är ett viktigt hantverk och detta arv ska föras vidare till kommande generationer. Lieslåtter är något som ligger mig varmt om hjärtat och desto fler som slår med lie desto bättre mår floran, naturen och vi.

Är det något annat du vill framföra?

Olle: Varje lie har sin egen själ. Livslängden är olika lång och för hemmabruk så räcker en lie i flera generationer. Somliga ska ha mycket råagg och andra ska bara vara vassa. Vissa liar går aldrig att få bra, så är det ibland. Dom blir liggandes eller prydnad på vägen. Bäst är försöka få tag i äldre och gamla liar som är använda om man vill börja slå.

Kontakta Olle för att boka en tid!
070-597 82 42 eller
odens.olle@gmail.com

Kurser på gång! - Mer information om dessa och ev. fler kurser och anmälan genom kalendern på Länsstyrelsens hemsida www.lansstyrelsen.se/dalarna

Tillverka en hässja Dala-Floda 5 maj

Under handledning av Odens Olle Eriksson får ni själva tillverka en hässja att ta med hem.

Max 15 deltagare

Anmälan senast den 25 april

Lieslåtter med knacklie Leksand 19 juni

Vässning av lien med knackning (OBS speciellt lieblad behövs – kontakta kursledaren Staffan Lundaahl för info.), jordläggning, slåtterteknik, ängens flora.

Max 8 deltagare.

Anmälan senast 10 juni

Lieslåtter med sliplie Laxsjön, Nyhammar 29 juli

Slipning, jordläggning, slåtterteknik, ängens flora

Instruktörer: Sören och Anders Eriksson.

Max 10 deltagare

Anmälan senast 17 juli

Årets ängsbrukare i Dalarna 2017 - Lena Lindh

I augusti 2017 överlämnade landshövding Ylva Thörn diplom och silverlie till Årets ängsbrukare i Dalarna 2017, Lena Lindh.

Redan som barn hjälpte Lena sin morbror Tore Bengtsson med arbete på gården efter skolan. Han brukade åkrarna med hjälp av häst och slog ängsmarken med lie. Som vuxen tog hon över gården efter morbrodern. Lena och hennes sambo Björne har fortsatt att slå den artrika hackslogen nedanför huset med lie. De har även öppnat upp

tidigare igenväxta marker som nu betas. Genom att bruka åkrar i flera byar för att få foder till djuren och bidrar de också till att hålla landskapet öppet och levande.

Priset till Årets ängsbrukare i Dalarna delas ut för att uppmärksamma det viktiga arbetet med att sköta våra biologiskt värdefulla ängsmarker och sporra till fortsatta insatser. Juryn består av en representant vardera från Dalarnas fornminnes och hembygdsförbund, LRF, Naturskyddsföreningens länsförbund och Länsstyrelsen. Juryn tittar främst på årets nomineringar, men även på de som kommit in tidigare år.

Vem tycker du ska få silverlien 2018?

Lämna ditt förslag senast den 22 april till marta.ohlsson@lansstyrelsen.se eller med brev till Länsstyrelsen i Dalarnas län, Märta Ohlsson, 791 84 Falun

- Vem/vilka som du föreslår som pristagare
- Vilken äng han/hon/de sköter
- Varför din kandidat är värd priset
- Ditt eget namn och adress eller telefonnummer

20030979